

proces-verbaal

GERECHTSHOF DEN HAAG

Afdeling Civiel recht

Zaaknummer: 200.294.908/01

Zaaknummer rechtbank: C/09/610217 / KG ZA 21-341

PROCES-VERBAAL VAN DE MONDELINGE BEHANDELING,
gehouden op 19 juli 2021 te 9.30 uur.

**Rolinstructie betreffende het verdere verloop van het geding.
De zaak gaat naar de rol van dinsdag 31 augustus 2021 voor arrest.**

Zitting hebben mrs. mr. A.E.A.M. van Waesberghe, voorzitter, G. Dulek-Schermers en H.J.M. Burg, leden
bijgestaan door de griffier P.J. Salomons,

in de zaak met bovenvermeld zaaknummer van:

1. **Stichting Viruswaarheid.nl**,

gevestigd [REDACTED]

2. **Willem Christiaan Engel**,

wonende [REDACTED]

3. **Jeroen Sebastiaan Pols**,

wonende [REDACTED]

appellanten,

hierna te noemen: Viruswaarheid c.s.

→ advocaat: mr. G.C.L. van de Corput [REDACTED]

tegen:

De Staat der Nederlanden,

gevestigd te Den Haag,

geïntimeerde,

hierna te noemen: De Staat,

advocaat: mr. R.W. Veldhuis te Den Haag.

Verschenen zijn:

- aan de zijde van Viruswaarheid c.s.: de heer W.C. Engel en de heer J.S. Pols, bijgestaan door mr. G.C.L. van de Corput, advocaat als voornoemd;
- aan de zijde van de Staat: de heer J.S. Buiting (beleidsjurist Ministerie van Volksgezondheid), bijgestaan door mr. R.W. Veldhuis, advocaat als voornoemd, alsmede diens kantoorgenote mr. M.E.A. Möhring.

Ook aanwezig zijn de heer R. van der Lugt (ON AIR MEDIA) en de heer D. Bos (journalist). Tevens is een aantal belanghebbenden aanwezig in de zaal en via video- en geluidsverbinding.

De voorzitter maakt melding van de ontvangst van de akte wijziging eis en drie producties van 14 juli 2021 van de zijde van Viruswaarheid c.s. Mr. Veldhuis heeft tegen de te late

indiening hiervan bezwaar gemaakt.

De heer Pols licht de eisenwijziging toe overeenkomstig de tweede en derde pagina van de aantekeningen die hij heeft overgelegd.

Mr. Veldhuis geeft aan dat het bezwaar wordt ingetrokken mits geen nieuwe stellingen aan de gewijzigde eis ten grondslag worden gelegd.

Het hof constateert dat de grondslagen van de gewijzigde eis dezelfde zijn en dat het bezwaar tegen de eisenwijziging is ingetrokken. De eisenwijziging wordt daarom toegestaan. De akte eisenwijziging met producties van de Stichting maakt thans deel uit van het procesdossier.

De heer Pols licht de zaak toe overeenkomstig zijn aantekeningen, die hij heeft overgelegd. In aanvulling daarop verklaart hij, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – voorts, als volgt:

- In de tweede alinea van pagina 10 bedoel ik dat de bezetting op de IC lager was in 2020 dan in de voorgaande jaren.
- Aanvulling pagina 13, tweede alinea: Dit probleem speelt ook in Nederland. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen iemand met een gebroken been die ook positief getest is en iemand die op de IC aan het zuurstof ligt. Beiden worden aangemerkt als coronapatiënt.
- In Nederland heeft men minder moeite hoeven doen om de indruk te wekken dat er een tekort is aan IC-bedden. In Duitsland kostte dat meer moeite. Op de IC's is enkel sprake van een probleem door het wanbeleid van de regering.
- Aanvulling pagina 14: De twintig zaken waar ik over spreek, zijn geen bodemprocedures. Dit zijn procedures in kort geding. Wij zijn nog geen bodemprocedure gestart.
- Aanvulling pagina 15, derde alinea: Zie ook de *Neurenberg principles* 3 en 12. Er bestaat geen immuniteit voor artikel 15 EVRM.
- De regeling staat vol met vrijheidsbeperkende maatregelen. Onze vordering heeft natuurlijk geen betrekking op de inmiddels vervallen maatregelen. Het klopt dat de vordering nu alleen nog ziet op de twee maatregelen die nog ongewijzigd in hun geheel gelden en de twaalf maatregelen zoals die op dit moment zijn genuanceerd of gewijzigd.

In aanvulling daarop verklaart de heer Engel – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – als volgt:

- Er zijn meerdere bodemzaken aanhangig gemaakt tegen de maatregelen, maar niet door ons.
- De zaak tegen het RIVM is afgewezen. Wij hebben het omgezet in een WOB-verzoek waaraan tot op heden niet is voldaan. Dit geeft aan dat de Staat er alles aan doet om bewijs achter te houden.
- George Haringhuizen (RIVM) heeft een aantal keren de rechtbank en het gerechtshof voorgelogen. Dat is een constatering.
- Om te kunnen spreken van een epidemie moet sprake zijn van 58 ziektegevallen per 100.000 mensen.

Mr. Möhring licht de zaak toe overeenkomstig haar pleitaantekeningen, die zij heeft overgelegd. In aanvulling daarop verklaart zij, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – voorts als volgt:

- Meest recente R-waarde is naar meest recente schattingen 2,9.
- Hoofdstuk Va van de Wbg is niet strijdig met het EVRM. Maatregelen kunnen immers ook worden toegepast als deze voldoen aan de inperkingsvoorwaarden van het EVRM.
- Verschillende rechters hebben meerdere maatregelen uit hoofdstuk Va beoordeeld als niet strijdig met het EVRM. De appellanten mogen dat best blijven vinden, maar een grondslag hiervoor is niet te vinden.
- Productie 17 heeft geen betrekking op deze procedure.
- In productie 18 wordt verwezen naar stukken uit maart en april 2020. Op dat moment bestond Hoofdstuk Va van de Wpg en de regelingen nog niet.
- Voor het instellen van iedere maatregel vindt een brede maatschappelijke toets plaats waarmee wordt bepaald of de maatregel al dan niet noodzakelijk is.

In aanvulling hierop verklaart Mr. Veldhuis, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – als volgt:

- De zorg is overbelast geweest. Daarom zijn er op een bepaald moment zelfs patiënten naar Duitsland overgeplaatst. Zie ter onderbouwing van deze stelling onder meer hoofdstuk 3 van de conclusie van antwoord.
- Er is geen tekort aan IC capaciteit gecreëerd in de zorg. Er is in 2020 juist geïnvesteerd in de zorg. Er is € 305 miljoen geïnvesteerd in het opschalen van de IC capaciteit. Er is € 6,7 miljard extra uitgetrokken voor crisismaatregelen in de zorg.
- De Staat is transparant door elke week op het coronadashboard de cijfers te tonen. Iedereen kan zien dat wel degelijk sprake was van overbelasting in de zorg.
- Het is niet juist dat de maatregelen dienen ter bescherming van slechts 1% van de mensen. Door de verspreiding van het virus raakt de zorg overbelast. Reguliere zorg moest afgeschaald worden en dat leidde tot uitstel van zorg. De gevolgen van de pandemie raken meer mensen dan alleen de door appellanten genoemde 1%.
- Het is onjuist dat de vrijheidsbeperkende maatregelen aan 100% van de mensen wordt opgelegd, dan wel dat deze niet proportioneel/noodzakelijk zijn. Op het moment dat het kan, vinden versoepelingen plaats. Zo is thans het grootste gedeelte van de maatregelen die de wederpartij noemt niet meer van kracht. Het kabinet kijkt juist heel precies naar wat epidemiologisch noodzakelijk is en wat sociaal economisch wenselijk is. Op basis daarvan worden de maatregelen genomen.

In aanvulling daarop verklaart de heer Pols in **repliek**, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – voorts als volgt:

- Zolang geen algemene noodtoestand is uitgeroepen, kan de Coördinatiewet niet gelden. Het is niet beter om een noodtoestand uit te roepen. Maar op het moment dat die route bewandeld had moeten worden, dan moet worden voldaan aan de criteria die daarvoor gelden. Daaraan wordt niet voldaan.
- De Staat stelt dat 3 miljoen mensen nog besmet kunnen worden. Op basis van de cijfers is te berekenen hoe veel mensen op de IC terecht zullen komen. Het gaat om maximaal 7.500 mensen. Duwen wij nou echt het hele land naar de afgrond om 7.500 mensen van de IC af te houden?
- Er is een kosten-batenanalyse gemaakt, op basis waarvan zelfs ambtenaren zeggen dat de maatregelen knettergek zijn. Toch worden deze genomen door Rutte en De Jonge. Nergens blijkt uit dat dit proportioneel is.
- Vorig jaar werd gezegd dat we terug konden naar ‘normaal’ zodra de ouderen gevaccineerd zouden zijn. Nu zijn alle ouderen geïnjecteerd en is toch de toepasselijkheid van de wet onlangs met drie maanden verlengd.
- De Staat creëert een soort vanzelfsprekendheid over de stelling dat de overheid erg zijn best doet om maatregelen terug te draaien. De overheid moet juist afblijven van de vrijheden. Het staat de overheid vrij adviezen te geven, maar daar blijft het bij. De testnonsens en dergelijke zijn nergens voor nodig, daar bestaat geen enkele rechtvaardiging voor.
- Er is niet voldaan aan de criteria van een epidemie. Ook is onduidelijk wanneer sprake is van dreiging. Is dit het geval als testen positief zijn of als de ziekenhuizen vol zijn?
- Wij hebben niet ontkend dat de IC's vol waren. Het is niet anders dan de voorgaande jaren. De IC's draaien bijna altijd op een maximum. Het is heel normaal om patiënten door het land te verspreiden. Dat is altijd zo geweest.

- Het is onduidelijk waarom doorgedaan is met deze gekkigheid nadat Van Dissel zei dat 16 keer minder mensen op de IC terecht kwamen dan voorspeld was. Men is blijkbaar met iets anders bezig dan met de bescherming van de volksgezondheid.
- Het afschalen van reguliere zorg is geen gevolg van de pandemie, dat is een gevolg van de maatregelen.
- Het is onduidelijk waarom hoofdstuk Va is opgenomen voor een virus dat milder is dan een gemiddelde griep. Waarom kan corona niet vallen onder hoofdstuk V, dat zelfs geldt voor het geval dat ebola uitbreekt. De minister mag op basis van deze wet onbeperkt rechten toekennen en wegnemen. Het advies van de Raad van State is niet meer nodig en het wetsvoorstel hoeft niet meer te worden aangenomen.

In aanvulling daarop verklaart de heer Engel, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – voorts als volgt:

- In reactie op punt 1.9 van de pleitnota van de wederpartij het volgende. Een probleem kan niet worden opgelost met een oplossing die nog nooit is gelukt. Een luchtweginfectie is nog nooit opgelost met een vaccin. In Groot-Brittannië en Israël is nu te zien dat gevaccineerden de nieuwe ziekenhuispopulatie zijn. Prikken geven complicaties.
- De Delta-variant (Indiase) is met 30% gestegen en is voor twee derde verantwoordelijk voor alle besmettingen. Met besmettingen bedoel ik positieve testen. De Alfa-variant (Britse) is met 30% gedaald. Iedereen weet dat virussen minder dodelijk worden naarmate ze evolueren. Hoe meer mensen positief testen op de Delta-variant, hoe positiever dat is. Dit zegt vooraanstaand viroloog Ron Fouchier.
- In de ziekenhuizen liggen vandaag 83 mensen op de IC. In totaal liggen er 600 mensen in het ziekenhuis met andere klachten, velen ook met injectieschade. De IC is leger dan normaal, dat heeft misschien te maken met de maatregelen. Er is vandaag een persoon gestorven, gisteren nul en eergisteren twee. Dat is geen noemenswaardige sterfte en geen druk op de IC. Toch wordt er moord en brand geschreeuwd door de overheid. De overheid wil zicht houden op de verspreiding van het virus, maar waarom gebeurt dat niet aan de hand van rioolmetingen? Aan rioolmetingen was eerder al te zien dat de epidemie al in mei vorig jaar voorbij was. Dit jaar hebben wij de grens van 58 op de 100.000 mensen (om te kunnen spreken van een epidemie) niet eens gehaald. Het griepseizoen was dit jaar al voorbij in maart. In februari gingen wij zelfs richting ondersterfte.
- De overheid toont niet aan of de maatregelen werken en maakt fouten in de wetenschap. Jongeren worden constant aangewezen alsof zij de nieuwe risicogroep zijn. Voor hen is het risico vooral gelegen in de injecties. Meer mensen sterven na het krijgen van een injectie dan na een positieve test. De zelfmoordcijfers zijn enorm gestegen bij jongeren. Meer jongeren sterven door zelfmoord dan door covid-19.
- De Staat stelt dat maatregelen worden weggenomen, maar de maatschappij wordt juist in tweeën gedeeld. Als iemand bewijs van immuniteit kan laten zien, geldt dat niet. Van de overheid moet diegene dan alsnog een test of een prik doen. Apartheid is onder geen enkel beding toegestaan.

In aanvulling daarop verklaart mr. Möhring in **dupliek**, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – voorts als volgt:

- Om de regeling onverbindend te kunnen verklaren, moet sprake zijn van een buiten redelijke twijfel liggende strijd met hogere regelgeving. Daar is geen sprake van. Het systeem van hoofdstuk Va wordt gesteund door de meerderheid van de Tweede

- Kamer en voor zover van toepassing ook de Eerste Kamer.
- De Staat legt nauwgezet verantwoording af over de maatregelen. Een terughoudende opstelling van de rechter is hier op zijn plaats. Volgens vaste rechtspraak komt de Staat in dezen grote beleidsvrijheid toe. Enkel als evident is dat de Staat niet voor dit systeem had kunnen kiezen, is plaats voor rechterlijk ingrijpen. Daar is geen sprake van.
 - De maatregelen zijn passend voor de huidige situatie.
 - Over een deel van de maatregelen heeft uw hof al eens eerder gezegd (artikelen 6 en 7 a t/m c) dat deze niet in strijd zijn met hogere regelgeving.

In aanvulling daarop verklaart mr. Veldhuis in **dupliek**, al dan niet op vragen van het hof – zakelijk en puntsgewijs weergegeven – voorts als volgt:

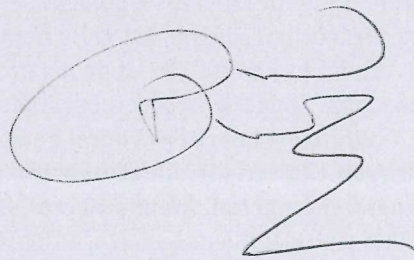
- De coronacrisis is in de Wpg gedefinieerd als epidemie. Het systeem van de Wpg gaat veel verder dan het systeem dat Viruswaarheid c.s. voor ogen staat. In de wet is vastgelegd dat er strikte waarborgen gelden voor de maatregelen die worden genomen. Ook moeten de maatregelen voldoen aan de vereisten proportionaliteit en subsidiariteit. Dat wordt getoetst door de rechter en natuurlijk door de gekozen volksvertegenwoordiging. De maatregelen vervallen van rechtswege tenzij de gekozen volksvertegenwoordiging ermee instemt dat deze langer gelden. De angst voor een dictatoriaal regime is ongefundeerd.
- In vergelijking met vorig jaar is juist wel sprake van overbelasting van de zorg. Zie hoofdstuk 3 van de conclusie van antwoord. De reguliere zorg is in de voorgaande jaren niet afgeschaald.
- De wederpartij vergelijkt corona met milde griep, dat is onjuist.
- De vorderingen van Viruswaarheid c.s. liggen voor afwijzing gereed.

De voorzitter sluit daarop de behandeling.

De zaak gaat naar de rol van 31 augustus 2021 voor arrest.

WAARVAN PROCES-VERBAAL.

De Griffier is verhinderd
te ondertekenen.

Voor afschrift,
De Griffier van het Gerechtshof
te Den Haag